

LÁZÁR ERVIN

Séta

Megyek az utcán. Na, inkább csak poroszkálok. Szép lassúdan. Mert ha sietnék, megfájdulna a lábam. Persze megfájdul így is, minden kétszáz méter után meg kell állnom, hogy összeszedjem magam az újabb kétszáz méterre. Állok ott szerencsétlenül és megszólítom magam: Öreg, nem kéne neked múzeumba vonulnod? Beülnél szépen egy üvegvitrinbe egy törött cserépedény meg egy kőbalta közé, odafüggesztenének eléd egy cédulát, mondjuk hogy divatjamúlt ember a huszadik századból és elüldögélhetnél ott ítéletnapig.

Látom, hogy a járókelők furcsállkodva néznek rám. Mi különös van abban, hogy valaki áll az utcán és nézelődik?! Nana, elegyedek szóba újra magammal, nem lehetséges, hogy az előbb hangosan beszéltél magadnak? Megszégyenülten nekivágok az újabb kétszáz méternek. És korholom magam. Most már vigyázok rá, nehogy hangosan beszéljek.

Kétségtelen, lejárt a szavatosságom. Ósdi alak lettem. Elhúzott mellettem a huszonegyedik század áramvonalas, parádésan kivilágított expresszvonata. Integettek ugyan, hogy nyitva még az ajtó, pattanjak fel gyorsan. De hát először is, mondtam már, hogy fáj a lábam. Most is meg kell állnom szusszanni egyet. Másodszor meg a vonatból agresszív dezodor szag csapott ki és mindent elárasztó bömbölő gépzene, az elegáns pincérek bigmeket és ragadós műgýmölcs leveket szolgáltak fel, mindenki mindenkit tegezett, dúlt a nyilvános szerelem, másutt állonrúgós harci játékokat tanultak, és közben persze minden fülkében villogott a tévé képernyője, dőlt belőle a dezodoros, bigmekes, gépzenés, szeretkezéses hirdetések tömege, rám lötytént a bárgyú történetek ragacsos maszлага, még azt is láttam, hogy mindenre és mindenkire rá van írva, hogy mennyiért megvásárolható, tiszta képlet, nem? – megtapogattam a zsebem, még pénzem is volt, ha nem is sok, de néhány másodosztályú dolgot azért én is meg tudtam volna venni azon a vonaton. Talán ugrottam volna is, de akkor már késő volt, elzúgott mellettem a jövő század szerelvénye, ottmaradtam a sötétségben, derékig az ablakokon kidobált nejlonzacskók, kólás dobozok és óvszerek szemetében.

Lemaradtam.

És még mielőtt bárki is vaskalapos marhának nevezne, sietve elmondom, pontosan tudom, hogy ezen a száguldó vonaton ott érik a jövő. Ezek a rágógumit rágó, csetelő fiatalok fogják a világot megtartani. Sajnálom, hogy nem tudok beleilleszkedni a világukba, hogy ennyi ellenérzés és ósdiság van bennem. Meg, amint már többször említettem, a lábam is fáj.

Hazaértem, szerencsére a lift működött, géperővel emelkedhetem föl a negyedik emeletre. Az előszobában boldog sóhajjal megszabadítottam magam a cipőimtől. Félszegen heverték a sarokban, s ahogy rájuk esett a pillantásom, elfogott a nevetés. Még hogy te akarsz arra az expresszre fölülni?! Ilyen cipőben?! Hányszor próbált már szelíd szeretettel rábeszélni a családom, hogy dobjam ki már ezt az ócska cipőt. Nem látod, hogy feslik a varrása? A kérge

kirojtosodott, félretaposott, ütött-kopott. A szívemet összeszorítja a félelem. Még hogy ezt kidobni? Ezt a szeretetreméltó cipőt? Amikor olyan jól megértik egymást a fájós lábammal. És különben is, milyen jó formájú, kedves cipő. És ő még hagyján, de a kitérdesedett, rojtos szegélyű nadrágjaimhoz még vadabb szenvedéllyel ragaszodom. Mi a fenét keres a mai világban egy olyan alak, akit érzelmi szálak fűznek az ócska ruhadarabjaihoz? – mondtam magamnak hangosan. Most már nyugodtam tehettem, hiszen egyedül voltam az előszobában.

És akkor csöngettek.

Három gyerek állt az ajtóban, kicsit megszeppenve. Hogy ők a közeli iskolából jöttek, az a feladatuk, hogy Ervin bácsit kikérdezzék a szülőföldjéről. Én, Ervin bácsi, a múzeumi tárgy, ott tornyosultam fölöttük, na éppen a legjobbkor jöttetek. Remegett egy kis feszültség a levegőben. De a múzeumi vitrin poros üvegén át is jól látszott, hogy milyen szép szemük van, betessékeltem őket.

A szülőföldjével éppen olyan bensőséges viszonyban van az ember, mint az anyjával és a szerelmével. Akár tud róla, akár nem. S mivel a lélek legrejtettebb tájait érinti, s ráadásul mélységesen magánjellegű is, nagyon nehéz róla beszélni. Ilyen ósdi mondatok kavargtak a fejemben, amíg az előszobából a nagyszobába értünk. Szerencsére a múzeumi vitrinből egy hang sem szivárgott ki. De akkor már ott ültünk egymással szemben az asztal körül. Mit mondjak nekik? Hogyan magyarázzam el, hogy én Alsórácegresből vagyok? Hogy mit érzek, amikor Igar felől jövet meglátom a simontornyai szőlőhegyet, Pálfa felé autózva átmegek előbb a Sár-víz, aztán a Sió hídján? Vagy amikor a kisszékyei szőlőhegyről délre tekintve egy völgy vé-betűjében

fölféhrlik a sárszentlőrinci templomtorony? Lehet, hogy a tájszólásról kellene nekik beszélni. Ami nekem olyan, mint a mennyei zene. A mély, o-ba hajló a-k, és az éles zárt e-k mintha helyretennék a világ dolgait. Pedig hát mi tagadás, ez a mi tájszólásunk a legkényelmesebb beszéd Magyarországon. Semmi másra nem ügyel, csak arra, hogy a hangképző szerveknek a legkevesebb fáradságába kerüljön. Tanító, mondja tanító helyett. És a kulcs helyett kujcs, és a hová helyett há. Még a neveket sem kímélik, a személyi igazolványába Drinóczi van beírva, de ő Dernócinak mondja magát, mert az a fránya mássalhangzó torlódás túl bonyolult.

Na nem, olyan lenne ez, mint egy kabaré, a végén még kinevetnének.

Azt kellene nekik elmagyaráznom, mondom a vitrinüveg mögött, hogy a szülőföld nemcsak az a táj, ahol születted, hanem a közösség is, amely fölnevelt. S ha ezt pontosan érted, akkor meg tudsz érteni mindenki mást, akit egy más táj és más közösség nevelt.

Szerencsére közben feloldódtak, és már záporoznak rám a kérdések.

Zökkenő nélkül, mindenről szó esik, tájszólásról, Sió-hídról, a felsórácegresi iskoláról és az emberekről is, akik között fölöttem.

S amikor elmennek, engem már sokkal jobban érdekel, hogy ők hogyan élik meg ezt a budapesti, ferencvárosi szülőföldet. Vajon mostantól hozzátartozom-e én is az ő legszűkebb hazájukhoz? Ami majd meghatározza a világhoz való viszonyukat. Raktam-e rájuk fölösleges terheket vagy kaptak-e tőlem egy parányi kis segítséget is?

Mennek, viszi őket a kivilágított expressz. Én meg reménykedem, hátha nem váltam ártalmukra. ■